Kunnanhallitus	§ 23	03.04.2012
Kunnanvaltuusto	§ 10	12.04.2012

LAUSUNTO KUNNALLISHALLINNON RAKENNETYÖRYHMÄN SELVITYKSEEN JA KUNTAUUDISTUKSEEN LIITTYVISTÄ MUISTA UUDISTUKSISTA

Khall 03.04.2012 § 23

Valtiovarainministeriö pyytää viimeistään 13.4.2012 mennessä kunnilta lausuntoa kunnallishallinnon rakennetyöryhmän selvityksestä sekä kuntauudistukseen liittyvistä muista uudistuksista.

Valtiovarainministeriö on julkaissut 8.2.2012 laajat Elinvoimainen kunta- ja palvelurakenne selvitykset osat I ja II. Selvityksissä on todettu, että hallitusohjelman tavoitteiden mukaisen kuntarakenteen uudistaminen tulee tehdä ennen vuosikymmenen vaihdetta suunnitelmallisesti ja kokonaisvaltaisesti käyttäen erilaisia ohjauskeinoja. Kuntien yhdistämisellä pyritään saavuttamaan toimintatapojen ja palvelurakenteiden uudistumista näkyvissä olevien haasteellisten aikojen johdosta. Muutospaineet liittyvät väestökehitykseen ja väestörakenteen muutokseen, kuntien talouskehitykseen, palvelujen järjestämisen edellytyksiin sekä tarpeeseen eheyttää kuntarakennetta. Taustalla on myös kuntien henkilöstön voimakas eläköityminen. Selvityksen pohjatiedoksi on teetetty "tutkimus" sekä käytetty valikoituja muita tutkimuksia.

Selvityksessä on esitetty Keski-Pohjanmaalle muodostettavaksi yksi kunta, Kokkolan kaupunki, johon liittyisivät Halsua, Kannus, Kaustinen, Lestijärvi, Perho, Toholampi ja Veteli. Perusteluna kyseiselle liitokselle on, että maakunta ei olisi elinvoimainen monikeskuksellisena. Lisäksi on katsottu maakunnan olevan toiminnallinen kokonaisuus työssäkäynnin, asioinnin sekä saavutettavuuden kannalta.

Lopputulos pohjautuu pitkälti virheellisiin tilastotietoihin sekä tarkoitushakuisiin tulkintoihin väestön ja talouden osalta.
- työpaikkaliikenteen osalta Tilastokeskus on tiedusteltaessa vastannut, että kuntayhtymien ja yhteistoiminta-alueiden osalta **työpaikkaliikennetiedot eivät ole oikein**. Kun tilastoihin korjataan JYTAn ja Kokkola/Kruunupyyn yhteistoiminta-alueen tiedot, mitkään maakunnan kunnista eivät muodosta Kokkolan työssäkäyntialuetta. Tämä muuttaa koko selvityksen tarkastelunäkökulmaa.
- väestötietojen osalta Halsuan väestön vähenemistä on liioiteltu.
- väestön huoltosuhteella, keski-iällä ja eläkeläisten määrällä koko väestöstä ei ole mitään ratkaisevaa merkitystä kunnan talouden kannalta
- **yli 75-vuotiaiden määrän kehityksellä on ratkaiseva merkitys** sosiaali- ja terveydenhuollon menoihin. Tätä tilastoa ei ole haluttu käyttää, koska se ei ole uudistuksen kannalta hyvä. Selvityksessä on haluttu osoittaa maaseudun kuntien heikkoutta suhteessa suurempiin yksiköihin. Tämä kaikkein ratkaisevin tilasto osoittaa kuitenkin, että suuremmat kunnat ja varsinkin kaupungit ovat suurissa ongelmissa sosiaali- ja terveydenhuollon menojensa osalta

2030 luvulla. Yli 75-vuotiaiden määrä yli 2-kertaistuu kaupungeissa vuoteen 2030 mennessä. Tämä merkitsee suuria investointeja palveluasumiseen ja laitoshoitoon sekä valtavaa määrää lisähenkilöstöä sosiaalitoimeen. Kaupunkien tilannetta heikentää vielä se, että tällä hetkellä millään niistä vanhushuolto ei ole kunnossa. Sen sijaan monilla kunnilla vanhushuollon rakenteet ovat jo nyt 2030 luvulla vaadittavassa kunnossa. Maakunnan osalta on esitetty, että Kokkolassa tilanne olisi parempi kuin muualla maakunnassa. Tilanne on täysin päinvastoin - maakunnassa tilanne on hallinnassa, mutta Kokkolassa ikäluokka 2,05-kertaistuu ja tälläkään hetkellä tilanne ei ole hallinnassa.
- väestömuutoksesta johtuva taloudellisen tilanteen vaikeutuminen rasittaa eniten maakunnassamme Kokkolaa. Meidän osaltamme muutos ei ole olennainen.
- kuntien velkamäärissä on haluttu käyttää vain peruskuntien omien taseiden velkamääriä, vaikka konsernivelkamäärä kuvastaisi kaikkein parhaiten kunnan talouden todellista velkarasitusta. Tämäkin osoittaa tilastotietojen tarkoitushakuisuuden, sillä konsernivelkamäärissä isommat kaupungit ja kunnat ovat huomattavasti pieniä velkaisempia.

Kuntarakenteen uudistaminen ei ratkaise sosiaali- ja terveydenhuollon ongelmia. Siinä tarvitaan ennenkaikkea palveluprosessien ja toimintakäytäntöjen kehittämistä yhteistyössä alueen sosiaalitoimen, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kesken. Keski-Pohjanmaan maakunnan osalta tämä yhteistyökuvio on jo toiminnassa. Yhteistoiminta-alue on jo tähän mennessä pystynyt hyvin yhdenmukaistamaan palvelutuotantoa ja -kriteerejä. Nykyisillä rakenteilla voidaan päästä selvityksessä asetettuihin tavoitteisiin.

Selvityksestä puuttuu täysin taloudellisten vaikutusten arviointi. Missään ei ole selvitetty sitä, paljonko kuntarakenteiden muutoksella voitaisiin vaikuttaa talouteen - paljonko säästöjä sillä voitaisiin saada aikaan? Asiantuntijat ja johtavat poliitikot ovat esittäneet, että kuntarakenteiden muutoksella ei saada mitään säästöjä aikaan.

Kyseessä on erittäin laaja erilaisiin asioihin vaikuttava muutoshanke. Tällöin tulisi selvittää muutoksen kaikki erilaiset vaikutukset kansantalouteen, paikallistalouteen, ympäristöön, turvallisuuteen, ihmisiin, rakenteisiin, liikenteeseen jne. Kansalaisten oikeus tasavertaisiin ja laadullisiin peruspalveluihin ei saa vaarantua.

Kaiken kaikkiaan hallitusohjelman mukainen kunta- ja palvelurakenneselvitys laajoine selvitysteoksineen on hyvin puutteellinen ja keskeneräinen. Suuruuden ekonomia ei useinkaan toimi kunnallisten palvelujen osalta - ei toiminnallisesti eikä taloudellisesti.

Keski-Pohjanmaan osalta selvitys on virheellisten tilastojen ja tulkintojen johdosta päätynyt täysin toteuttamiskelvottomaan

kuntaliitosselvitysesitykseen. Kuntaliitosselvitystä koko alueelle ei voida tehdä.

Halsuan kunta haluaa pysyä itsenäisenä kuntana turvaten kuntalaistensa peruspalvelut. Halsuan kunta on ollut mukana kuntaliitosselvityksessä Kaustisen, Vetelin ja Ullavan kuntien kanssa vuonna 2008. Selvitys ei johtanut kuntaliitoksiin. Kuntien tilanne ei ole tästä olennaisesti muuttunut, joten uuden selvityksen tekemiselle alueella ei tällä hetkellä ole mitään tarvetta. Ikärakennemuutoksen tuleviin rakenteellisiin vaikutuksiin Halsuan kunta on jo varautunut.

Ministeriö on pyytänyt lausuntoa myös kuntauudistukseen liittyvistä muista uudistuksista. Uudistuksien sisällöstä ei ole mitään tietoa. Näkemysten esittäminen laajoista kokonaisuuksista ja niiden muutostarpeista on hyvin vaikeaa.

Kiireellisen aikataulun johdosta kunnan on ollut mahdotonta tehdä itse tai hankkia riittäviä selvityksiä lausuntonsa perusteeksi. Joten katsomme, että tätä kuulemismenettelyä ei voida pitää eri lakien ja säädösten mukaisena kunnan kuulemisena asiassa.

Kokonaisuutena uudistuksen laillisuusperusteet on asetettu kyseenalaisiksi johtavien oikeusoppineiden taholta.

Kjoht:
Kunnanjohtaja esittää edelleen kunnanvaltuustolle ehdotettavaksi, että Halsuan kunta antaa valtiovarainministeriölle liitteenä olevan lausunnon, mihin myös tämä päätös liitetään.

Päätös:
Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kvalt § 10

Päätös:
Esitys hyväksyttiin yksimielisesti.